

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор
Львівського національного університету
імені Івана Франка,
чл.-кор. НАНУ, проф.
Мельник Володимир Петрович

В. Мельник

(підпис)
М.П.

АНОТОВАНИЙ ЗВІТ

про виконану роботу у 2020 році в рамках реалізації проєкту
із виконання наукових досліджень і розробок
«Розвиток палеокріогенних процесів у плейстоценовій лесово-грунтовій серії України:
інженерно-геологічний, ґрунтовий, кліматичний, природоохоронний аспекти»

Назва конкурсу: Підтримка досліджень провідних та молодих учених
Реєстраційний номер Проєкту: 2020.02/0165

Підстава для реалізації Проєкту з виконання наукових досліджень і розробок (реєстраційний номер та назва Проєкту) 2020.02/0165 «Розвиток палеокріогенних процесів у плейстоценовій лесово-грунтовій серії України: інженерно-геологічний, ґрунтовий, кліматичний, природоохоронний аспекти»

Рішення наукової ради Національного фонду досліджень України щодо визначення переможця конкурсу «Підтримка досліджень провідних та молодих учених» протокол від «16–17» вересня 2020 року № 21.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЄКТ

Тривалість виконання Проєкту

Початок – 04.11.2020 р. – дата укладання Договору про виконання наукових досліджень і розробок;
Закінчення – 2022 рік.

Загальна вартість Проєкту, грн.
5 939 500,00

Вартість Проєкту по роках, грн.:

1-й рік 578 525,00

2-й рік 3 812 750,00

3-й рік 1 548 225,00

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКОНАВЦІВ ПРОЄКТУ

до виконання Проєкту буде залучено 8 виконавців, з них:

доктори наук   ;

кандидати наук   4   ;

інші працівники   4   .

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРАНТООТРИМУВАЧА ТА ОРГАНІЗАЦІЮ(Ї) СУБВИКОНАВЦЯ(ІВ) ПРОЄКТУ

Львівський національний університет імені Івана Франка, 79000, м. Львів, вул. Університетська, 1, ЄДРПОУ 02070987. Залучення субвиконавців до проєкту не заплановано.

4. ОПИС ПРОЄКТУ

4.1. Мета Проєкту (до 200 знаків)

Встановлення нижньої межі прояву палеокріогенезу та етапів його розвитку у плейстоцені України, вплив на інженерно-геологічні властивості порід, формування ерозійної мережі, ґрунтового покриву тощо.

4.2. Основні завдання Проєкту (до 400 знаків)

- вивчення опорних розрізів перигляціальної лесово-ґрунтової серії у різних геоморфологічних районах України;
- виявлення і вивчення палеокріогенних структур, деталізація схеми етапності розвитку палеокріогенезу, оцінка циклічності розвитку природи;
- дослідження інженерно-геологічних властивостей порід горизонтів лесів і палеоґрунтів;
- аналіз особливостей реліктової кріогенної морфоскульптури.

4.3. Детальний зміст Проєкту:

- Сучасний стан проблеми (до 400 знаків)

Вивчення плейстоценових перигляціальних явищ має тривалу історію. Попередніми дослідниками закладено наукові основи вивчення перигляціальної формації. В Україні питання розвитку палеокріогенезу, його стратифікація, вплив на формування інженерно-геологічних властивостей порід, а також інші практичні аспекти вивчені недостатньо і потребують подальших досліджень. На це спрямована основна увага виконавців проєкту.

- Новизна Проєкту (до 400 знаків)

Принципово новими будуть схеми розвитку палеокріогенезу в плейстоцені та інженерно-стратиграфічна. Пріоритетним під час виконання проєкту буде картографування поширення палеокріогенних структур, дослідження прояву реліктової кріогенної морфоскульптури у формуванні сучасного рельєфу, структури ґрунтового покриву, ролі палеокріогенезу у формуванні інженерно-геологічних властивостей порід та ін., що є модерним для України.

- Методологія дослідження (до 400 знаків)

Особливості методологічного підходу до проведення досліджень такі: опираючись на значний доробок авторів у дослідженні лесово-ґрунтових серій плейстоцену України і їхню стратиграфію, стратиграфічний підхід буде застосовано і до вивчення палеокріогенних структур та процесів; міждисциплінарний підхід, що полягатиме у використанні результатів досліджень у палеогеографічних, геоморфологічних, ґрунтознавчих, природоохоронних аспектах тощо.

5. ОТРИМАНІ НАУКОВІ АБО НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ (до 2 сторінок) в поточному році/ в рамках реалізації Проєкту, зокрема:

5.1. Опис наукових або науково-технічних результатів, отриманих в рамках виконання Проєкту (із зазначенням їх якісних та кількісних (технічних) характеристик)

На території України впродовж плейстоценової історії її розвитку неодноразово встановлювались перигляціальні умови з формуванням потужної лесово-ґрунтової серії, своєрідних палеокріогенних форм. Зокрема, Волино-Поділля є класичним полігоном для вивчення перигляціальних процесів. Лесові, палеоґрунтові і палеокріогенні горизонти лесово-ґрунтової серії України вирізняються не лише повнотою розвитку, а й значною інформативністю та великою кількістю специфічних рис. Одним із основних завдань, яке ставилось на етапі виконання проєкту № 1 (ЕВП № 1), було здійснити збір і узагальнення інформації щодо стану вивченості

палеокріогенезу у плейстоценовій лесово-грунтовій серії України. Проаналізовано наявну літературу з питань розвитку палеокріогенезу в Україні, в т. ч. щодо встановлення нижньої межі прояву мерзлотних процесів, південної межі перигляціальної зони на території України, етапності розвитку палеокріогенезу тощо. Ці питання детальніше представлено у науковому звіті про проміжні результати реалізації проєкту.

Також було заплановано і виконано проведення рекогносцирувального маршруту по території Правобережної України, у результаті якого виокремлено низку нових розрізів плейстоценової лесово-грунтової серії з розвиненими у ній палеокріогенними структурами для подальшого детального вивчення у межах проєкту, зокрема це розрізи Волочиськ, Красносілка, Красилів та ін. Деякі з них після детального вивчення можуть стати опорними. Оскільки це унікальні явища для Європи, ми маємо усі підстави отримати в ході досліджень виняткові результати стосовно розвитку палеокріогенезу в плейстоценовій лесово-грунтовій серії.

За результатами ЕВП № 1 виконавцями проєкту підготовлено і здано до друку дві статті на перигляціальну тематику у фахових виданнях України (підтверджено довідкою з редакції щодо прийняття статей до друку); 3 тез доповідей на міжнародній конференції, що індексуватимуться у міжнародній наукометричній базі даних Scopus; науковий звіт про проміжні результати реалізації проєкту, анотований звіт про виконану роботу у 2020 році в рамках реалізації проєкту із виконання наукових досліджень і розробок, а також здійснено закупівлю необхідних обладнання, спецстаткування і матеріалів, які передбачено Технічним завданням, Календарним планом та Кошторисом витрат проєкту.

5.2. За наявності науково-технічної продукції обґрунтування її переваг у порівнянні з існуючими аналогами

Науково-технічна продукція на ЕВП № 1 не передбачена.

5.3. Практична цінність отриманих результатів реалізації Проєкту для економіки та суспільства (стосується проєктів, що передбачають проведення прикладних наукових досліджень і науково-технічних розробок)

Прикладні наукові дослідження на ЕВП № 1 не заплановані.

5.4. Опис шляхів та способів подальшого використання результатів виконання Проєкту в суспільній практиці.

Результати досліджень ЕВП № 1 ляжуть в основу подальших етапів досліджень по виконанню гранту, а також використовуватимуться у ході підготовки бакалаврів та магістрів при кафедрі геоморфології і палеогеографії географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (курси «Вчення про перигляціальну зону», «Палеогеографія антропогену», «Загальна геологія», «Еволюція наукових концепцій у геоморфології і палеогеографії» та ін.).

Примітка: Анотований звіт не містить відомостей, заборонених до відкритого опублікування.

Науковий керівник Проєкту

професор кафедри геоморфології і палеогеографії
географічного факультету

Львівського національного університету імені Івана Франка

Богущий Андрій Боніфатійович

(підпис)